

Nr 43.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående provisorisk förhöjning av de enligt resereglementet utgående dagtraktamenten för extra förrättningar i statens ärenden; given Stockholms slott den 16 januari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna de i statsrådsprotokollet av departementschefen förordade huvudgrunder för en provisorisk förhöjning av den jämlikt resereglementet den 13 december 1907 för extra förrättningar i statens ärenden utgående traktamentsersättning att gälla till dess nytt resereglemente kan komma att träda i kraft.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden PETRÉN,
                   NILSON,
                   LÖFGREN,
                   friherre PALMSTIERNA,
                   UNDÉN,
                   THORSSON,
                   HOLMQUIST,
                   OLSSON.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Holmquist anförde:

Nuvarande
 traktaments-
 ersättning.

Till fullgörande av erhållet uppdrag framlade revisionskommisariern R. Vide den 8 september 1917 för Kungl. Maj:t förslag till en av dyrtiden betingad höjning i de dagtraktamenten, som jämlikt resereglementet den 13 december 1907 utgå för extra förrättningar i statens ärenden. Sedan statskontoret, arméförvaltningen och marinförvaltningen avgivit infordrade utlåtanden i ämnet, underställde Kungl. Maj:t i 1918 års statsverksproposition riksdagens prövning vissa av statskontoret och arméförvaltningen förordade grunder för en förhöjning av berörda traktamenten. Enligt dessa grunder skulle traktamentena i de i reglementet upptagna sex särskilda klasserna bliva respektive 20, 18, 15, 12, 9 och 6: 50 kronor i stället för då utgående respektive 15, 13, 11, 8, 6 och 4 kronor. I skrivelse den 22 februari 1918, nr 32, förklarade sig även riksdagen anse en förhöjning av då utgående traktamentsersättning vara

av förhållandena påkallad. De ökade levnadskostnader, som genom dyrtiden uppstått för befattningshavare i de särskilda reseklasserna, syntes emellertid förhållandevis hårdast drabba befattningshavare i de lägre klasserna, och då en allmän omarbetning av resereglementet förestode — vadan då allenast vore fråga om en provisorisk förhöjning av utgående traktamentsersättning — hade riksdagen funnit ett för samtliga klasser lika stort tillägg bäst motsvara det föreliggande behovet. Riksdagen fann därvid en förhöjning av traktamentena med 3 kronor för varje i resereglementet upptagen klass böra komma till stånd. I enlighet härmed utfärdade Kungl. Maj:t sedermera den 26 februari 1918 kungörelse i ämnet (sv. författn.-saml. nr 99).

Enligt nämnda kungörelse, vilken trädde i kraft den 1 mars 1918, utgår alltså traktamentsersättningen med följande belopp, nämligen:

för första klassen (statsråd, generaler, ärkebiskop m. fl.)	18 kronor
» andra » (landshövdingar, överstar, biskopar m. fl.)	16 »
» tredje » (ledamöter i centrala ämbetsverk, överste-löjtnanter m. fl.)	14 »
» fjärde » (notarier, jägmästare, kaptener, löjtnanter m. fl.)	11 »
» femte » (nämndemän, underofficerare, lotsförmän m. fl.)	9 »
» sjätte » (vaktmästare, kronojägare, manskap vid ar-mén och flottan m. fl.)	7 »

Den härigenom skedda höjningen motsvarade i procent räknat respektive 20, 23, 27, 38, 50 och 75 procent.

Oaktat den sålunda vidtagna höjningen har traktamentsersättningen emellertid i många fall visat sig otillräcklig att täcka de verkliga utgifterna, och hava jämväl åtskilliga framställningar om detta missförhål-landes snara avhjälpande inkommit till Kungl. Maj:t.

Framställ-
ningar
om ytterligare
förhöjning av
traktaments-
ersättningen.

Ordföranden i yrkesinspektionens tjänstemannaförening har sålunda i skrivelse den 2 september 1918 gjort framställning om beviljande av ett provisoriskt till-lägg å 10 kronor till traktamentsersättningen åt yrkesinspektionens befattnings-havare att utgå från den 1 september 1918 eller från den tid Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma.

I med anledning härav avgivet utlåtande har *socialstyrelsen* framhållit det allt mer trängande behovet av en snar och effektiv förbättring av den ekono-miska gottgörelsen för stats tjänares och närmast yrkesinspektionens befattnings-havares tjänsteresor.

I skrivelse den 12 oktober 1918 har *förste provinsiälläkarnas förening* hemställt om sådan höjning av traktamentsersättningen enligt resereglementet ävensom ersättningen för transport av reseffekter, att ersättningarna måtte komma att motsvara de verkliga utgifterna, samt att denna förhöjning måtte erhålla viss retroaktiv tillämpning.

Denna framställning har av *medicinalstyrelsen* i huvudsak tillstyrkts.

Järnvägsstyrelsen har i skrivelse den 16 augusti 1918 bland annat hemställt om åtgärder för en höjning av traktamentsersättningen enligt resereglementet i form av ett krigstidstillägg, beräknat procentuellt å nu utgående traktamenten.

Statskontoret avgav med anledning av järnvägsstyrelsens framställning infortrat utlåtande den 28 november 1918. Med hänsyn till den nyss förut vidtagna provisoriska förhöjningen av traktamentsersättningen enligt resereglementet och då särskilda sakkunniga erhållit uppdrag att biträda med revision av samma reglemente, uttalade statskontoret sin tvekan att för det dåvarande tillstyrka ytterligare provisorisk förhöjning, men ansåg, att, därest med hänsyn till stegringen av levnadskostnaderna Kungl. Maj:t skulle finna skäl vidtaga åtgärder för en dylik förhöjning, denna förhöjning icke borde ske på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit utan i form av bestämda, förhöjda belopp för de olika klasserna i resereglementet.

Vidare har *1919 års tjänstemannakongress* i skrivelse den 5 oktober 1919 hemställt, att i avvaktan på en tillfredsställande revision av resereglementet omedelbara åtgärder måtte vidtagas för att ett mot penningvärdets fall svarande dyrtidstillägg å nu utgående traktamentsersättning snarast möjligt måtte beviljas.

Framställningar i ämnet hava slutligen inkommit från *svenska provinsiälläkareföreningens styrelse* ävensom från *styrelsen för statens järnvägars trafikinspektörsförening* och *statens järnvägars ban- och maskiningenjörersförening*.

Sakkunniga
för revision
av reseregle-
mentet.

På sätt jag vid anmälan av anslagsbehoven för år 1921 beträffande riksstatens femte huvudtitel antytt, hava de utav chefen för civildepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatta sakkunniga för revision av gällande resereglemente under sistliden höst framlagt förslag till nytt resereglemente, avseende en väsentlig höjning av nu utgående belopp, och hyser jag förhoppning att kunna underställa detta förslag Kungl. Maj:ts prövning i så god tid, att framställning i ämnet kan avlåtas till den nu samlade riksdagen. Även om så kan ske, kunna emellertid de bestämmelser, som i anledning härav komma att utfärdas, icke vinna tillämpning förrän under senare delen av innevarande år. Med hänsyn härtill hava de sakkunniga, vilka haft att yttra sig över nyss berörda framställningar, i skrivelse den 27 december 1919 framlagt förslag om provisoriskt dyrtidstillägg till nu stadgad traktamentsersättning, att utgå intill dess föreliggande fråga definitivt regleras.

De sakkunniga anföra härom i sin skrivelse bland annat följande:

Vid den tidpunkt, i februari 1918, då riksdagen fattade sitt beslut om höjning av dagtraktamentena, uppgick enligt socialstyrelsens utredning den allmänna

stegring av levnadskostnaderna, som ägt rum sedan tiden närmast före världskrigets början eller juli månad 1914, till omkring 100 procent. Motsvarande stegring utgjorde den 1 oktober 1918 142 procent, den 1 januari 1919 167 procent, den 1 april 1919 165 procent, den 1 juli 1919 157 procent och den 1 oktober 1919 likaledes 157 procent. Siffrorna för de två sista kvartalsskiftena beteckna således ett oförändrat läge. Det torde numera icke råda mer än en mening om, att levnadskostnaderna inom överskådlig tid ej komma att avsevärt sjunka, enligt nationalekonomernas enstämmiga mening åtminstone icke under 100 procent utöver de före världskrigets början rådande. Det antages tvärtom såsom mest sannolikt, att en prisstegring av ungefär 150 procent blir åtminstone under närmast kommande år bestående. Beträffande läget vid instundande kvartalsskifte den 1 januari 1920 antages, att den allmänna prisstegringen då kommer att visa sig vara högre än vid de två sista kvartalsskiftena. Såsom utgångspunkt för bedömande av den nu till besvarande föreliggande frågan om traktamentsersättningens tillräcklighet eller otillräcklighet måste man således fastslå, att någon sänkning av levnadskostnaderna icke är att förvänta utan tvärtom att dyrtiden måste antagas bli i huvudsak konstant.

Det är enligt de sakkunnigas mening alldeles otvivelaktigt, att nu utgående dagtraktamentet med hänsyn till penningvärdets fall — även om vederbörligt avseende fästes därå, att traktamentsersättningen avser att täcka allenast den ökning i levnadskostnaderna, som föranledes av vistelse utanför hemorten — äro otillräckliga och att tjänsteresor i många fall torde åsamka vederbörande befattningshavare förlust. Detta är självfallet ett missförhållande, som det torde ligga i statens eget intresse att söka avhjälpa. Då — i motsats till vad man förut allmänt antagit — dyrtiden nu tenderar att bli tillsvidare konstant, kunna de sakkunniga icke undgå att finna det av rättvisa och billighet påkallat, att skälig förhöjning av dagtraktamentena snarast möjligt äger rum. Det uti ifrågavarande hänseende nu rådande missförhållandet är av den beskaffenhet, att det måste anses vara av trängande vikt, att detsamma utan vidare uppskov varder på ett effektivt sätt avhjälpt.

Uti det av de sakkunniga framlagda förslaget till nytt resereglemente äro nuvarande första och andra klasserna i resereglementet sammanslagna till en klass, klass A. Det sammanlagda traktamentsbeloppet för varje klass utgör enligt de sakkunnigas förslag:

för klass A (nuvarande klasserna 1 och 2)	28 kronor
» » B (» klass 3)	24 »
» » C (» » 4)	20 »
» » D (» » 5)	16 »
» » E (» » 6)	12 »

Som synes, innebära de sålunda föreslagna beloppen en högst betydande höjning av de nu utgående traktamentena.

De sakkunniga hava föreslagit, att det nya resereglementet skall tillämpas från och med den 1 juli 1920. I de ovanberörda till de sakkunniga remitterade framställningarna har med stor enstämmighet hemställts, att förhöjning av den otillräckliga traktamentsersättningen måtte omedelbart eller snarast möjligt beviljas. På sätt av det ovan anförda framgår, finna de sakkunniga framställningarna härutinnan behjärtansvärda. Då det under nu rådande förhållanden, med hänsyn till den ekonomiska ställningen särskilt för de statstjänstemän, som tillhöra

medelklassen, till den allt oftare förekommande avgången ur statstjänst och till den alltmer försvårade rekryteringen av tjänstemannakårerna, tvivelsutan torde vara av vikt att, i den mån statsfinansiella hänsyn det medgiva, tillgodose statstjänstemännens ekonomiska intressen, hava de sakkunniga ansett sig böra hemställa till Kungl. Maj:ts beprövande, huruvida ej en provisorisk förhöjning av traktamentsersättningen enligt resereglementet i någon form bör kunna beredas vederbörande i avvaktan på riksdagens beslut rörande nytt resereglemente. De sakkunniga förutsätta nämligen, att förslaget därom kommer att framläggas för 1920 års riksdag. Det synes de sakkunniga då obilligt, att statens befattningshavare skola i avvaktan på riksdagens beslut i frågan under ytterligare ett halvår åtnjuta otillräcklig och ofta direkt förlustbringande traktamentsersättning för tjänsteresor. Sådan provisorisk förhöjning av dagtraktamentet torde enligt de sakkunnigas mening lämpligast böra utgå i form av dyrtidstillägg. I likhet med statskontoret anse de sakkunniga, att en eventuell förhöjning av traktamentsersättningen bör ske i form av bestämt belopp och icke, på sätt järnvägsstyrelsen i sin ovanberörda framställning föreslagit, i form av ett tillägg, beräknat procentuellt å nu utgående ersättning.

Beträffande det provisoriska dyrtidstilläggets storlek hava de sakkunniga efter övervägande av föreslagna olika belopp stannat vid att föreslå följande belopp såsom skäligen, nämligen:

för första klassen	.....	6 kronor
» andra	»	6 »
» tredje	»	5 »
» fjärde	»	4 »
» femte	»	3 »
» sjätte	»	2 »

Med tillägg av detta provisoriska dyrtidstillskott skulle traktamentsersättning utgå med sammanlagt följande belopp:

för första klassen	.....	24 kronor
» andra	»	22 »
» tredje	»	19 »
» fjärde	»	15 »
» femte	»	12 »
» sjätte	»	9 »

De sålunda föreslagna beloppen understiga — om man beträffande första och andra klasserna, som i förslaget till nytt resereglemente äro sammanslagna till en klass, tager medeltalet för dem — med respektive 3, 4 och 5 kronor de slutliga belopp, som de sakkunniga upptagit i nämnda förslag. Detta beror bland annat därpå, att vid beloppets bestämmande måste tagas hänsyn därtill, att förslaget till nytt resereglemente innehåller vissa bestämmelser, som inskränka rätten till ersättning. Sålunda har enligt förslaget det nu för dygn utgående dagtraktamentet uppdelats på ett traktamente för dag och ett traktamente för natt, en ändring, som i väsentlig mån torde komma att minska utgående traktamentsersättning. Vidare har särskild ersättning för transport av reseffekter föreslagits

skola helt bortfalla och kompenseras av högre traktamentsersättning. Skulle nytt resereglemente, innefattande bestämmelser av nu angivna innehåll, bliva av riksdagen godkänt, skulle tvevelsutän, därest ett provisoriskt dyrtidstillägg med en eller ett par kronor högre belopp än de nu för varje klass föreslagna bleve bestämt att utgå under tiden till dess ny författning i ämnet efter riksdagens hörande blivit utfärdad, detta kunna medföra den påföljden, att befattningshavare i respektive klasser finge förminskad ersättning enligt det nya resereglementet mot vad de under första halvåret 1920 uppburit. Att på dylikt sätt under en övergångstid tillerkänna befattningshavare högre traktamentsersättning enligt hittills gällande grunder, än som föreslås i den nya författningen med lärutinnan ändrade grunder, så att vederbörande genom dennas ikraftträdande skulle komma i sämre ställning än under övergångstiden, bör givetvis icke ifrågakomma. Med hänsyn därtill torde högre dyrtidstillägg än 2 kronor för sjätte klassen knappast kunna ifrågasättas. Det är ju ock att märka, att sjätte klassen genom kungörelsen den 26 februari 1918 fick procentuellt sett väsentligt större förhöjning av traktamentet än övriga klasser från 4 till 7 kronor eller med 75 procent, under det att förhöjningen för första klassen uppgick till allenast 20 procent. Utgår man från 2 kronor såsom skäligt belopp för sjätte klassen, torde lämpligast 1 kronas förhöjning äga rum för varje klass, dock med iakttagande därav, att samma dyrtidstillägg torde böra bestämmas för första och andra klasserna, som i det nya förslaget äro sammanslagna till en klass.

Bestämmas provisoriskt dyrtidstillägg med sålunda angivna belopp, kan detta enligt de sakkunnigas mening icke anses föregripa den slutliga lösningen av frågan om traktamentsersättningen, utan tvärtom utgöra en lämplig övergångsform för det av de sakkunniga framlagda förslaget. Vilken ståndpunkt riksdagen än kan komma att intaga i fråga om det nya resereglementet, torde annat knappast kunna antagas, än att riksdagen, med behjärtande av otillräckligheten av de nu utgående traktamentsbeloppen, skall finna en förhöjning därav med åtminstone nu föreslagna belopp av behovet påkallad.

Skulle emellertid Kungl. Maj:t anse nödigt att inhämta riksdagens yttrande även i fråga om det sålunda föreslagna provisoriska dyrtidstillägget, som skulle utgå i avvaktan på riksdagens definitiva beslut rörande nytt resereglemente, vore det dock på skäl, som ovan anförts, synnerligen önskvärt, att frågan om det provisoriska dyrtidstillägget vunno sin lösning så fort som möjligt.

Förste provinsialläkarnas förening och medicinalstyrelsen hava i ärendet hemställt, att den ifrågasatta förhöjningen av traktamentsersättningen måtte få retroaktiv verkan. Även om, på sätt medicinalstyrelsen anför, billighets skull synas tala därför, anse de sakkunniga det dock principiellt förkastligt och jämväl av praktiska skäl helst böra undvikas att låta ett dyrtidstillägg för tjänsteresor utgå retroaktivt. Detta skulle nämligen medföra, att förrättningsmän, som före ikraftträdandet av ny författning angående förhöjd traktamentsersättning verkställt tjänsteresor och därför uppburit ersättning enligt hittills gällande bestämmelser, komme att efter författningens ikraftträdande hos vederbörande myndighet anhålla om den ytterligare traktamentsersättning för de redan verkställda resorna, som enligt de nya bestämmelserna retroaktivt skulle utgå. Detta vore ju, ehuru medförande tidsödande extra granskning och kontrollering hos myndigheterna utöver vad eljest skulle förekomma, visserligen överkomligt. Dock för tjänar i detta sammanhang framhållas, att de myndigheter, som här närmast

ifrågakomma, nämligen länsstyrelserna och statskontoret, torde lida brist på tillräckliga arbetskrafter, så att varje ökning av göromålen kan föranleda dröjsmål med ärendenas handläggning och ökad arbetsbalans. I varje fall torde det vara önskvärt att dessa myndigheter icke onödigtvis ytterligare betungas med ökade göromål. I likhet med vad de sakkunniga anført i ett den 11 november 1919 avgivet utlåtande rörande reseersättning åt landsfogdarna, anse de sakkunniga — oavsett de praktiska följderna — av principiella skäl icke tillräddigt att låta en författning om förhöjd reseersättning få retroaktiv verkan och kunna därför för sin del icke tillstyrka en sådan lösning av frågan. Skulle emellertid riksdagen vara med om en dylik lösning — i likhet med vad som skett i fråga om dyrtids-tillägg till statstjänstemännens avlöning — skulle därmed föreligga ytterligare ett alternativ att tillgodose vederbörande befattningshavares behov av förhöjd traktamentsersättning från början av år 1920.

I ärendet har tillika gjorts framställning därom, att den i 15 § i gällande resereglemente bestämda ersättning för transport av reseffekter måtte höjas. Då de sakkunniga emellertid, såsom ovan omförmålt, föreslagit, att sådan ersättning icke vidare skall utgå, kunna de sakkunniga icke tillstyrka bifall till den härutinnan gjorda hemställan.

Statskontoret. Till följd av remiss har statskontoret den 5 januari 1920 avgivit utlåtande över de sakkunnigas ifrågavarande förslag samt anför härom följande:

I fråga om behovet av en ytterligare provisorisk höjning av dagtraktamentena enligt resereglementet kan statskontoret i allt väsentligt ansluta sig till vad de sakkunniga för revision av nu gällande resereglemente anført.

Vad angår sättet för höjningens genomförande får statskontoret till en början erinra, att då statskontoret den 8 oktober 1917 avgav utlåtande angående tillfällig höjning av dagtraktamentena enligt resereglementet, statskontoret föreslog höjning för respektive klasser med följande belopp:

för 1 klassen från 15:00 kronor till 20:00 kronor eller med	33,33 %
» 2 » » 13:00 » » 18:00 » » »	38,46 %
» 3 » » 11:00 » » 15:00 » » »	36,36 %
» 4 » » 8:00 » » 12:00 » » »	50,00 %
» 5 » » 6:00 » » 9:00 » » »	50,00 %
» 6 » » 4:00 » » 6:50 » » »	62,50 %

Det av de sakkunniga nu framlagda förslaget avser i jämförelse med de ursprungliga traktamentsbeloppen följande förhöjningar, nämligen:

för 1 klassen med 9 kronor till 24 kronor eller med	60,00 %
» 2 » » 9 » » 22 » » »	69,23 %
» 3 » » 8 » » 19 » » »	72,73 %
» 4 » » 7 » » 15 » » »	87,50 %
» 5 » » 6 » » 12 » » »	100,00 %
» 6 » » 5 » » 9 » » »	125,00 %

De sakkunnigas förslag innebär alltså för tredje, femte och sjätte klasserna en fördubbling av de procentsatser, statskontoret i sitt utlåtande föreslog, för övriga klasser är ökningen något mindre. Den nu förordade höjningen under-

stiger emellertid den ökning i levnadskostnader, som ägt rum sedan statskontoret 1917 avgav sitt yttrande i frågan. Medan sålunda prisstegringen — i förhållande till 1914 års prisnivå — i september 1917, enligt socialstyrelsens beräkningar, uppgick till 66 %, läser densamma för det sistförflutna årsskiftet kunna uppskattas till omkring 160 %.

Den provisoriska höjningen av dagtraktamentena, vilken ägde rum genom kungörelsen den 26 februari 1918, innebar en ökning för samtliga klasser med 3 kronor. Statskontoret måste emellertid, i enlighet med sin år 1917 intagna ståndpunkt, anse, att höjningen bör stå i viss proportion till de olika grundbeloppen för traktamentena. Även de befattningshavare, vilka tillhöra de högre klasserna i resereglementet, måste nämligen anses hava berättigade anspråk att under sina resor erhålla en traktamentsersättning, som någotsånär står i förhållande till befattningshavarens avlöning och ställning i övrigt. Denna uppfattning torde ock få anses stå i överensstämmelse med de grunder för dyrtidstillägget, som tillämpats från och med år 1919.

Då det av de sakkunniga framlagda förslaget väsentligen innebär samma relation de olika klasserna emellan, som statskontoret år 1917 förordade, har statskontoret icke funnit anledning påyrka någon ändring i berörda avseende. Med hänsyn till den inträffade prisstegringen kan statskontoret ej heller tillstyrka någon nedsättning i de av sakkunniga föreslagna särskilda traktamentsbeloppen.

I likhet med de sakkunniga finner statskontoret angeläget, att höjningen träder i kraft med det snaraste.

Beträffande frågan om höjningen bör erhålla retroaktiv verkan, är det enligt statskontorets åsikt både ur principiell synpunkt och med hänsyn till det tidsödande arbete, som av en sådan anordning skulle följa och som för statskontorets del icke skulle kunna genomföras utan avsevärd tillfällig förstärkning av arbetskrafterna, uteslutet att låta en höjning sträcka sin verkan till tiden före 1920 års början. Att åter låta höjningen återverka på de resor, som företagits under innevarande år jämväl före utfärdandet av bestämmelserna om höjningen, synes icke medföra så stor svårighet, att därav borde möta hinder för genomförandet av en dylik anordning, för vilken onekligen billigheten talar.

Såsom bekant har den av världskriget försakade ökningen av levnadskostnaderna, som i början av år 1918 beräknades till omkring 100 procent, sedan dess ytterligare fortgått, och beräknas nu till omkring 160 procent. Då redan den genom kungörelsen den 26 februari 1918 skedda förhöjningen av traktamentsersättningen enligt resereglementet i väsentlig grad understeg då beräknad prisstegring, har på grund av angivna förhållande traktamentsersättningen kommit att sedermera framstå som alltmera otillräcklig. Till följd härav måste vederbörande befattningshavare vid företagande av tjänsteresor i många fall på grund av ersättningarnas otillräcklighet lida direkta förluster; för befattningshavare, som nödgas företaga dylika resor i större omfattning, torde dessa förluster kunna uppgå till ganska avsevärda belopp. Detta missförhållande synes mig vara av så allvarlig art, att åtgärder för dess av-

Departements-
chefen.

hjälpande icke kunna anstå till dess det nu föreliggande förslaget till nytt resereglementet kan bliva underställt Kungl. Maj:t och riksdagen. I avbidan härpå anser jag mig därför nödsakad framlägga förslag om en ytterligare provisorisk höjning av traktamentsersättningens storlek.

I nu berörda hänseende hava sakkunniga och statskontoret sammanstående föreslagit följande förhöjningar i jämförelse med de ursprungliga traktamentsbeloppen, nämligen:

för första klassen	med	9 kronor	till	24 kronor	eller	med	60 procent	
» andra	»	9	»	22	»	»	69,23	»
» tredje	»	8	»	19	»	»	72,73	»
» fjärde	»	7	»	15	»	»	87,50	»
» femte	»	6	»	12	»	»	100	»
» sjätte	»	5	»	9	»	»	125	»

Att de sålunda föreslagna förhöjningarna äro av behovet påkallade lär uppenbarligen framgå av vad i ärendet anförts. Beloppen synas även väl avvägda. En ytterligare förhöjning av desamma torde icke böra ifrågasättas, då det härigenom, på sätt sakkunniga framhållit, skulle kunna inträffa, att de provisoriska traktamentena komme att för vissa fall bliva högre än som i föreliggande förslag till nytt resereglemente föreslagits. Jag har därför icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna traktamentstilläggens storlek.

Om syftet med den nu förordade förhöjningen skall vinnas, torde densamma snarast möjligt böra genomföras, och har statskontoret i sådant hänseende föreslagit, att den ifrågasatta förhöjningen skulle tillämpas redan från och med innevarande års början. Då detta, på sätt statskontoret yttrat, icke torde medföra allt för stora svårigheter i fråga om ersättningar utgående av statsmedel, anser jag mig för nu angivna fall böra biträda statskontorets förslag. Emellertid inträffa fall, då enskild part har att gälda ersättning till i statens tjänst anställd befattningshavare enligt i resereglementet stadgade grunder. För dessa fall synes någon retroaktiv tillämpning av den föreslagna förhöjningen icke böra ifrågasättas.

Beträffande den i ärendet gjorda framställningen om förhöjning av nu utgående ersättning för transport av reseffekter, torde densamma med hänsyn till vad de sakkunniga anført icke böra bifallas.

Givetvis kommer den nu förordade förhöjningen av traktamentsersättningen att medföra ökade utgifter för statsverket, men torde det icke vara nödigt ifrågasätta någon förstärkning av de för år 1920 under

vederbörande huvudtitlar redan anvisade förslagsanslagen till rese- och traktamentspenningar.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna ovan av mig förordade huvudgrunder för en provisorisk förhöjning av den jämlikt rese-reglementet den 13 december 1907 för extra förrättningar i statens ärenden utgående traktamentsersättning att gälla till dess nytt resereglemente kan komma att träda i kraft.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Torsten Wolff.
